

אִיהוּ אוֹפֶם בְּאַנְפוֹי, כְּגוֹוֹנָא דְאוּרִייתָא דְאַתְמַר (שיר א ה) שְׁחוּרָה אֲנִי וְנֹאנָה.

שׁימְנֵי כְחוֹתֶם, דָּא אוּרִייתָא, דְאַתְמַר בְּה (מלאכי ב ו) תּוֹרַת אֱמֶת הִיְתָה בְּפִיהוּ,

וְאִיהִי כְלִילָא מְעַשֵּׂר אֲמִירָן דְאַנּוּן י', וּמְעַשֵּׂר דְבָרָן דְאַינּוּן ה"ה, וּמֵאֵי תוֹרָה ו' כְּלִיל שִׁית

יְמֵי בְרָאשִׁית, עַל לִבָּךְ דָּא ל"ב אֱלֹהִים בְּחוּשְׁבָן ל"ב, דְתַלְיִין מִן ו', דְאִיהוּ ו' זְמַנִּין

טוֹב, וּבְה אֲשַׁתְּלִים (נ"א ו) שְׁמָא דְאַרְבַּעִין וּתְרִין אַתְוּוֹן, דְבַהוּן אַתְבְּרִיאוּ שְׁמֵיא וְאַרְעָא

וְכָל מַה דְאִית בְּהוּן, וְדָא אִיהוּ רְזָא כִּי יוֹם נֶקֶם בְּלִבִּי (ישעיה סג ד), לִבִּי סָלִיק מ"ב, וַיְכַלֵּוּ

ע"ב שְׁמָהֵן דְשְׁמָא מְפָרֵשׁ, וְעֲלִיה אַתְמַר לְלִבִּי גְלִיתִי, וְלֵאבְרֵי דְאַנּוּן רַמ"ח פְּקוּדֵין דְאוּרִייתָא

לֹא גְלִיתִי, וּבַהֲאֵי וַיְכַלֵּוּ (ה' בְּשֵׁשׁ דְאִיהוּ בּו', וְדָא אִיהוּ וַיְהִי (דף טו ע"א) עָרַב וַיְהִי בְקָר יוֹם הַשְּׁשִׁי, רַחֲמֵי) ה' דְהַשְּׁשִׁי

אִיהוּ מַלְכוּת שְׁבִיעָאָה, וְאִיהִי אַתְקַרִּיאַת ע"ב, וּבְה רֹכֵב ו' לְמַפְרֵק לְיִשְׂרָאֵל, הֲדָא הוּא

דְכַתִּיב (ישעיה יט א) הִנֵּה יְהו"ה רוֹכֵב עַל ע"ב קַל, בְּגִין דְאִיהִי כְלִילָא דְתַלְת אַבְהוֹן, דְתַלְיִין

מִנְהוּן ע"ב שְׁמָהֵן, וְאַתְפְּלִילָן בְּה, וְלִקְבַל תַּלְת אַבְהוֹן אַתְמַר בּוֹיְכַלּוּ תַלְת זְמַנִּין שְׁבִיעֵי, וְדָא

אִיהִי רְזָא דְשַׁבָּת, ב"ת ש, דְאַינּוּן וַיִּסַּע וַיָּבֵא וַיֵּט דְאַתְפְּלִילָן בְּב"ת, בְּהֵהִיא זְמַנָּא חֲלָה זְכוּת

אַבְהוֹן, דְמִיּוֹמָא דְאַתְחַרִּיב בִּי מִקְדָּשָׁא עֲלָמָא אַתְקַרִּי תַהוּ וּבַהוּ, מִתְמָן וְאֵילָף אַתְקַרִּי

קָרָא (תהלים פט ג) אֲמַרְתִּי עוֹלָם חֶסֶד יִבְנֶה, חֶסֶד סָלִיק לְחוּשְׁבָן ע"ב שְׁמָהֵן.

וְדָא רְזָא דְאַתְקַשֵּׁר שְׁבִיעֵי בְיוֹמָא קַדְמָאָה, וּמֵאַן שְׁבִיעֵי דָא צְדִיק אוֹת דְשַׁבַּת וַיּוֹמִין

טְבִין, וְרְזָא דְמִלָּה חֵי יְהו"ה שְׁכָבֵי עַד הֲרַאשׁוֹן, וּמִי הַשְּׁבִיעֵי? זֶה צְדִיק הָאוֹת שֶׁל שַׁבַּת וַיְמִים טוֹבִים, וְסוּד הַדְּבָר - חֵי יְהו"ה שְׁכָבֵי

עַד הַבֶּקֶר, וְזֶה הַבֶּקֶר שֶׁל אַבְרָהָם, אוֹתוֹ שְׁנֵאֲמַר בּוֹ וַיִּשְׁפֹּם אַבְרָהָם בַּבֶּקֶר, וְהוּא הַחֶסֶד שֶׁלוֹ,

בְּפִנְיֵו. מִי שֶׁהוּא כְחוֹתֶם שֶׁל דְמוֹת אָדָם, הוּא שְׁחוּר בְּפִנְיֵו, כְּמוֹ שֶׁהַתּוֹרָה שְׁנֵאֲמַר בְּה שְׁחוּרָה אֲנִי וְנֹאנָה.

שׁימְנֵי כְחוֹתֶם, זוֹ הַתּוֹרָה, שְׁנֵאֲמַר בְּה תּוֹרַת אֱמֶת הִיְתָה בְּפִיהוּ, וְהִיא כְלוּלָה מְעַשֵּׂר אֲמִירוֹת שֶׁהֵם י', וּמְעַשֵּׂרָה דְבָרוֹת שֶׁהֵן ה"ה, וּמַה זֶה תּוֹרָה? ו' הַכּוּלָל שֶׁשֶׁת יְמֵי בְרָאשִׁית, עַל לִבָּךְ - זֶה שְׁלֹשִׁים וּשְׁנַיִם אֱלֹהִים בְּחֻשְׁבוֹן ל"ב, שְׁתַּלּוּיִים מו', שֶׁהוּא ו' פְּעָמִים טוֹב, וּבְה נִשְׁתַּלֵּם (ו) הַשֵּׁם שֶׁל אַרְבַּעִים וּשְׁתַּיִם אוֹתִיּוֹת שֶׁבָהֶם נִבְרְאוּ שְׁמִים וְאַרְץ וְכָל מַה שֵׁישׁ בָּהֶם, וְזֶהוּ הַסּוּד שֶׁל כִּי יוֹם נֶקֶם בְּלִבִּי, לִבִּי עוֹלָה

אַרְבַּעִים וּשְׁתַּיִם. וַיְכַלּוּ, שְׁבַעִים וּשְׁנַיִם שְׁמוֹת שֶׁל הַשֵּׁם הַמְּפָרֵשׁ, וְעֲלִיו נֵאֲמַר לְלִבִּי גְלִיתִי, וְלֵאבְרֵי, שֶׁהֵם מְאִתִּים אַרְבַּעִים וּשְׁמוֹנֶה מִצְוֹת הַתּוֹרָה, לֹא גְלִיתִי, וּבּוֹיְכַלּוּ הִנֵּה, (ה' בְּשֵׁשׁ שֶׁהוּא בּו', וְזֶהוּ וַיְהִי עָרַב וַיְהִי בְקָר יוֹם הַשְּׁשִׁי, שׁוּ) ה'ה' שֶׁל הַשְּׁשִׁי הִיא הַמַּלְכוּת הַשְּׁבִיעִית, וְהִיא נִקְרְאת ע"ב, וּבְה רוֹכֵב ו' לְגַאֵל אֶת יִשְׂרָאֵל. זֶהוּ שְׁפָתוֹב הִנֵּה יְהו"ה רוֹכֵב עַל ע"ב קַל, מִשּׁוּם שֶׁהִיא הַכְּלָל שֶׁל שְׁלֹשַׁת הָאֲבוֹת שְׁתַּלּוּיִים מֵהֶם שְׁבַעִים וּשְׁנַיִם שְׁמוֹת וְנִכְלָלִים בְּה, וּכְנֻגַּד שְׁלֹשַׁת הָאֲבוֹת נֵאֲמַר בּוֹיְכַלּוּ שְׁלֹשׁ פְּעָמִים שְׁבִיעֵי, וְזֶהוּ הַסּוּד שֶׁל שְׁבַּת, ב"ת ש, שֶׁהֵם וַיִּסַּע וַיָּבֵא וַיֵּט שְׁנִכְלָלִים בְּב"ת, בְּאוֹתוֹ זְמַן חֲלָה זְכוּת אֲבוֹת, שְׁמִיּוֹם שְׁנַחֲרַב בֵּית הַמִּקְדָּשׁ, הָעוֹלָם נִקְרָא תַהוּ וּבַהוּ, מִשֵּׁם וְאֵילָף הַתְּקִים הַפְּתוּב אֲמַרְתִּי עוֹלָם חֶסֶד יִבְנֶה, חֶסֶד עוֹלָה לְחֻשְׁבוֹן שְׁבַעִים וּשְׁנַיִם שְׁמוֹת.

וְזֶה הַסּוּד שְׁנֵאֲמַר בְּיוֹם הַבֶּקֶר, וְזֶה הַבֶּקֶר שֶׁל אַבְרָהָם בַּבֶּקֶר, וְהוּא הַחֶסֶד שֶׁלוֹ,

וְזֶה הַבֶּקֶר שֶׁל אַבְרָהָם בַּבֶּקֶר, וְהוּא הַחֶסֶד שֶׁלוֹ,

וְזֶה הַבֶּקֶר שֶׁל אַבְרָהָם בַּבֶּקֶר, וְהוּא הַחֶסֶד שֶׁלוֹ,

וְזֶה הַבֶּקֶר שֶׁל אַבְרָהָם בַּבֶּקֶר, וְהוּא הַחֶסֶד שֶׁלוֹ,

משום שבחסד הנה נתקן הפסא, שהיא נפילה, זהו שפתוב והוכן בחסד פסא, וכו' תקום, וסוד הדבר - ובחסד עולם רחמתיך, וכל הספירות נקשרות בימין, משום שעליו נאמר מימינו אש דת למו, מימין נתנה תורה, בגלל זה מוליך לימין משה זרוע תפארתו, ובקצע המים של התורה משם, מה של אברהם, להיות לו בה שם עולם, ובה השתלמה ה' של משה, שהיא במשכון לגבי אברהם במשה, שהביא את התורה, עד שיפדה את בניו, וסוד הדבר - פימי צאתך מארץ מצרים אראנו נפלאות.

וסוד הגאולה הוא בחותם הנה, שעליו נאמר פי בשמחה תצאו ובשלום תוכלון, בשמחה עולה לחשבון אד"ן שהיא אדנ"י, ארון הברית, ארון כל הארץ נקרא, פרט לאות ש' שהוא שלש מאות, והם שלשת האבות שהתחברו עמה, ואותיות בשמח"ה הן מחשב"ה, ש שלשה אבות, בחמ"ה ה"ן, והיא השכינה שאין לה יחוד אלא במינה, כמו שאותיות ה"ן, ונעשו עשרה ונעשו מאה, כמו שהשכינה כלולה כל העשרה וכל המאה, והינו מה שכתוב הן ליהו"ה אלהי"ך השמים ושמי השמים, וסוד הדבר - הן אדנ"י.

ובשלום תוכלון, ש שלשת האבות, ו"ו שני משיחים, מ' ל"ב של ובשלו"ם עולים לע"ב, וזהו שנאמר ושבתתי בשלום אל בית אבי, שמחה היא, שנאמר בה לך אכל בשמחה לחמך ושתה בלב טוב יינך, זה יין המשמר בענביו, ועליו נאמר סוד יהו"ה ליראיו.

אבי, שמחה איהו דאתמר ביה (קהלת ט ז) לך אכול בשמחה לחמך ושתה

הבקר (רות ג יג), ודא בקר דאברהם, ההוא דאתמר ביה (בראשית יט כז) וישכם אברהם בבקר, ואיהו חסד דיליה, בגין דבהאי חסד אתתקן פרסייא דאיהי נפילה, הדא הוא דכתיב (ישעיה טז ד) והוכן בחסד פסא, וביה תקום, ורזא דמלה ובחסד עולם רחמתיך (שם נד ח), וכל ספירן מתקשרין בימינא, בגין דעליה אתמר (דברים לג ב) מימינו אש דת למו, מימינא אתייהיב אורייתא, בגין דא מוליך לימין משה זרוע תפארתו, ובקצע מים (ישעיהו סג יב) דאורייתא מתמן, מה דאברהם, למיהוי ליה בה שם עולם, ובה אשתלים ה' דמשה, דאיהי במשפונא לגביה דאברהם במשה, דאייתי אורייתא, עד דיפרוק לבנוי, ורזא דמלה פימי צאתך מארץ מצרים אראנו נפלאות (מיכה ז טו).

ורזא דפורקנא בהאי חותמא איהו, דעליה אתמר (ישעיהו נה יב) פי בשמחה תצאו ובשלום תוכלון, בשמחה סליק לחושפן אד"ן דאיהו אדנ"י, ארון הברית ארון כל הארץ אתקרי, בר מאת ש' דאיהו תלת מאה, ואינון תלת אבהן דאתחברו בה, ואתוון בשמח"ה איהי מחשב"ה, ש תלת אבהן בחמ"ה ה"ן, ואיהי שכינתא דלית לה יחודא אלא במינה, כמה דאתותא דה"ן, ואתעבידו עשרה ואתעבידו מאה, כמה דשכינתא כלילא כלהו עשרה וכלהו מאה, והינו דכתיב (דברים יד) הן ליהו"ה אלהי"ך השמים ושמי השמים, ורזא דמלה הן אדנ"י.

ובשלום תוכלון (ישעיהו נה יב), ש תלת אבהן, ו"ו תרין משיחין, מ' ל"ב דובשלו"ם סליק ע"ב, ודא איהו דאתמר (בראשית כח כא) ושבתתי בשלום אל בית אבי, שמחה איהו דאתמר ביה (קהלת ט ז) לך אכול בשמחה לחמך ושתה

בלב טוב יינף, דא ייזן המשומר בענביו, ועליה אתמר (תהלים כה יד) סוד יהו"ה ליריאו, ייזן טוב דא צדיק, דאתמר ביה (ישעיה נז א) הצדיק אבד, ומאי אבד אבד ההוא נביעו, ואשתאר נחרב ויבש בבית ראשון ושני.

קם סבא ואמר אדנ"י במחשבה סלקא, ולא בחשבון, ועליה אתמר (זכריה ב ה"ס) כל פשר מפני יהו"ה כי נעור ממעון קדשו, יתעורר בו כמו שהתעורר משנתו, וחזר לשנתו עד שיתעורר יהו"ה שהוא רחמים, לקים בו וברחמים גדולים אקבצך, גדולים נקראת מצד של הא"ל הגדול שהוא חסד, והשכינה עולה בו להקרא גדולה, ובו ודאי סוד הגאולה, כמו זה: יו"ד ה"א וא"ו ה"א יהו"ה, וא"ו בו סוד הגאולה, שהוא רשום בשם של ע"ב, שהם וה"ו אנ"י וה"ו, ראשי תבות וא"ו, שלש עשרה מדות של רחמים של התורה, שנתנה מימין.

ייזן טוב זה צדיק, שנאמר בו הצדיק אבד, ומה זה אבד? אבד אותו המעין, ונשארו נחרב ויבש, בבית ראשון ושני.

קם הוזקן ואמר: אדנ"י עולה במחשבה ולא בחשבון, ועליו נאמר ה"ס כל פשר מפני יהו"ה כי נעור ממעון קדשו, יתעורר בו כמו שהתעורר משנתו, וחזר לשנתו עד שיתעורר יהו"ה שהוא רחמים, לקים בו וברחמים גדולים אקבצך, גדולים נקראת מצד של הא"ל הגדול שהוא חסד, והשכינה עולה בו להקרא גדולה, ובו ודאי סוד הגאולה, כמו זה: יו"ד ה"א וא"ו ה"א יהו"ה, וא"ו בו סוד הגאולה, שהוא רשום בשם של ע"ב, שהם וה"ו אנ"י וה"ו, ראשי תבות וא"ו, שלש עשרה מדות של רחמים של התורה, שנתנה מימין.

נשאר יו"ד ה"א ה"א שעולה לחשבון שלשים ושפים, והוא ב' מן בראשית, ל' לעיני כל ישראל. ועוד, היא שלשים ושנים אלהים של מעשה בראשית, שעליו נאמר כי יום נקם בלבי ושנת גאולי באה, והשם של ע"ב הוא ויכל"ו, בו נשלם סוד הגאולה, ועליו נאמר ללבי גליתי, שהוא חשבון ויכל"ו, ובו התקיים הכתוב אמרתי עולם חסד יבנה, וכמו שיצאו ממצרים בסוד של שבועים ושנים שמות, כף יצאו בהם כשיגאלו באחרונה, באותו זמן חסד יהו"ה מלאה הארץ, ועליו נאמר וחסדי מאתך לא ימוש ובחסד עולם רחמתיך, ומשום זה שבח דוד את הקדוש ברוך הוא בגלות, שהיא שאול, בחסד הזה, כמו שנאמר כי חסדך גדול עלי והצלת נפשי משאול תחתיה.

נשאר יו"ד ה"א ה"א שעולה לחשבון שלשים ושפים, והוא ב' מן בראשית, ל' לעיני כל ישראל. ועוד, היא שלשים ושנים אלהים של מעשה בראשית, שעליו נאמר כי יום נקם בלבי ושנת גאולי באה, והשם של ע"ב הוא ויכל"ו, בו נשלם סוד הגאולה, ועליו נאמר ללבי גליתי, שהוא חשבון ויכל"ו, ובו התקיים הכתוב אמרתי עולם חסד יבנה, וכמו שיצאו ממצרים בסוד של שבועים ושנים שמות, כף יצאו בהם כשיגאלו באחרונה, באותו זמן חסד יהו"ה מלאה הארץ, ועליו נאמר וחסדי מאתך לא ימוש ובחסד עולם רחמתיך, ומשום זה שבח דוד את הקדוש ברוך הוא בגלות, שהיא שאול, בחסד הזה, כמו שנאמר כי חסדך גדול עלי והצלת נפשי משאול תחתיה.

אתקריאת מסטרא דהא"ל הגדול דאיהו חסד, ושכינתא ביה סלקא לאתקרי גדולה, וביה ודאי רזא דפורקנא, כגוונא דא יו"ד ה"א וא"ו ה"א יהו"ה, וא"ו ביה רזא דפורקנא, דאיהו רשים בשמא דע"ב, דאינון וה"ו אנ"י וה"ו רישי תיבין וא"ו, תלת עשר מכילן דרחמי דאורייתא, דאתייהיבת מימינא.

אשתאר יו"ד ה"א ה"א דסליק לחשבון ל"ב, ואיהו ב' מן בראשית ל' לעיני כל ישראל, ועוד איהו ל"ב אלהים דעובדא דבראשית, דעליה אתמר (ישעיהו סג ד) כי יום נקם בלבי ושנת גאולי באה, ושמא דע"ב איהו ויכל"ו, ביה אשתלים רזא דפורקנא, ועליה אתמר (תהלים פט ג) אמרתי עולם חסד יבנה, וכמה דנפקו ממצרים ברזא דע"ב שמקן, כף יפקון בהון כד יפרקון בבתרייתא, בההוא זמנא חסד יהו"ה מלאה הארץ (שם לג ה), ועליה אתמר (ישעיהו נד ח) וחסדי מאתך לא ימוש, ובחסד עולם רחמתיך, ובגין דא שבח דוד לקודשא בריך הוא בגלותא דאיהי שאול בהאי חסד, כמה דאת אמר (תהלים פו יג) כי חסדך גדול עלי והצלת נפשי משאול תחתיה.

ואם אמות העולם דוחקים את ישראל יותר מדאי, הקדוש ברוך הוא חס על ד' מן חסד, שהיא דל"ת בגלות, ומתקיים בו הפתוב בטרם תחיל ילדה, ושבעים תבות של המזמור יענף יהו"ה ביום צרה, הם פנגד שבעים שרים, שהם הצירים והחבלים של השכינה העליונה והתחתונה, שאותיות ב' נקראים בו פלטרין גדולים, זהו שפתוב גדלים מעשי יהו"ה, והקדוש ברוך הוא נקרא בו גדול, כמו שנאמר גדול אדונינו ורב כח, ובו עולים ישראל לגדלה.

ובשכינה נאמר הנה מקום אתי. באותו זמן התקיים ביה הפתוב גדלו ליהו"ה אתי, ובה (וב) נאמר בקדוש ברוך הוא באותו זמן פי גדול אתה וגומר, ובו עושה גדולות עד אין חקר, וזהו חס"ד, בו ויכלו, ה' בששי (ובו ויכלו בהששי), משום שבו ה' של אברהם הולך אליה ו', מיד יתעורר י"ה לקרב. זהו שפתוב פי יד על פס י"ה, וששי הוא האלף הששי, שביעי יסוד, בו נכללו והתיחדו שש ספירות. זהו שפתוב ויכלו השמים והארץ, זה הקדוש ברוך הוא והשכינה שהם ו"ה, יום הששי, משום שעליו נאמר פי כל בשמים ובארץ, ותרגומו שאוחז בשמים ובארץ, וזהו כ"ל, ועליו נאמר וכל צבאם, מה זה צבאם? שני צמודי אמת.

ובו נקראו שלשת האבות שביעיות, כמו שנאמר ויכל אלהי"ם ביום השביעי, וישבות ביום השביעי, ויברך אלהי"ם את יום השביעי. ויברך אותו מצד

ואי אומין (דף טו ע"ב) דעלמא דחקין להו לישראל יותר מדאי, קודשא בריך הוא חס על ד' מן חסד דאיהי דל"ת בגלותא, ואתקיים קרא ביה (ישעיה סו ז) בטרם תחיל ילדה, ושבעין תיבין דמזמור יענף יהו"ה ביום צרה (תהלים כ ב) אינון לקבל שבעים שרים, דאינון צירים וחבלים דשכינתא עלאה ותתאה, דאתוון ב' ביה אתקריאן פלטרין גדולים, הדא הוא דכתיב (תהלים קיא ב) גדלים מעשי יהו"ה, וקודשא בריך הוא ביה אתקרי גדול, כמה דאת אמר (שם קמז ה) גדול אדונינו ורב כח, וביה סלקין ישראל לגדולה.

ושכינתא ביה אתמר (שמות לג כא) הנה מקום אתי, ביה הוא זמנא אתקיים ביה קרא (תהלים לד ד) גדלו ליהו"ה אתי, ובה (ג"א וביה) אתמר בקודשא בריך הוא ביה הוא זמנא פי גדול אתה וגומר (שם פו ז), וביה עושה גדולות עד אין חקר (איוב ט ז), ודא איהו חס"ד, ביה ויכלו, ה' בששי (ג"א וביה ויכלו בהששי), בגין דביה ה' דאברהם אזיל ו' לגבה, מיד יתער י"ה לקרבא, הדא הוא דכתיב (שמות יז טז) פי יד על פס י"ה, וששי איהו אלף שתיתאה, שביעי יסוד, ביה אתפלילו ואתיחדו שית ספירן, הדא הוא דכתיב (בראשית ב א) ויכלו השמים והארץ, דא קודשא בריך הוא ושכינתא, דאינון ו"ה, יום הששי בגין דעליה אתמר (ד"ה א כט יא) פי כל בשמים ובארץ, ותרגומו דאחיד בשמיא ובארעא, ודא איהו כ"ל, ועליה אתמר (בראשית ב א) וכל צבאם, מאי צבאם תרי סמכי קשוט.

וביה אתקריאו תלת אבהן שביעיות, כמה דאת אמר (שם) ויכל אלהי"ם ביום השביעי, וישבות ביום השביעי, ויברך אלהי"ם את יום השביעי, ויברך אותו מסטרא דברכה, ויקדש